

S. DAUKANTOU

— 200

LIETOVUO IŠKILMINGAA PAŽYMIETA ŽEMAITĖJĖS
OUŽOULA DAUKONTA SĖMUONA 200 METU SOKAKTĖS.

Spalė 28, S. Daukanta gėmėma dėina, istuorėka gimtuojie Lėnkėmu apylinkie sosėrinka žemaitėe, S. Daukanta palėkėma tyrėnietuojee, anuo talėnta ėr darbštoma gerbiejee iš vėsuos Lietovuos. Švėntės dėina Lėnkėmu miestalė cėntrė, pryšaas bažnytė, atidėngts paminklos S. Daukontou (autuoree: Midvėkis Remigėjos ėr Skeizgels Aduoms). Paminkla atidėngė Respublėkas prezidėnts Brazausks Algėrds, pašvėntėna Žemaitiu vyskops Vaičios Ontuons. Iškėliu dalyvee aplonkė S. Daukanta gimtėnė Kalviūs, dalyvava muokslėnie konperėncėjuo..

Spalė mienesie daug vėsuoklaustu muokslėniu konperėncėju, saašauku, kuonkursu, skaitymu, skėrtū S. Daukanta sokaktee, vyka vėsuo Lietovuo. Lėnkėmu vėdorėnee muokyklaa so- teiktis S. Daukanta vards.

Lėnkėmiškliu ysteigta S. Daukanta premėjė ož geriausius paskotėnees metaas parašytus darbus istuorėnė tema paskėrta Aleksandravičiou Egidėjuo.

URNIEŽAS Stasė puortėgrapėjuo: paminklos S. Daukontou Lėnkėmūs.

PAPĖLĖ IR 1863 METU SOKĖLĖMS

Tarsi rudens šalnos užgauti lapai gelsta ir dūlėja archyvuose dokumentai. Jie — lyg amžinieji liudininkai, išvengę šimtmečių audrų, kartais netikėtai prikelia iš užmaršties mums nežinomus brangių žmonių gyvenimo akimirkas, svarbių įvykių detales.

Kauno miesto archyve saugomas buvusios Kauno gubernijos gubernatoriaus kanceliarijos fondas. Jo 1863-1864 metų dokumentuose daug faktų apie 1863 metų sukilimą, kurio lėpsnos atšvaitai užkiudė ir Simono Daukanto, prisiglaudusio Papilės' klebonijoje, artimiausius žmones.

Trečiojo apyrašo šimtas šešiasdešimt pirmoje byloje randame Šiaulių miesto ir apskrities karinio viršininko 1863 metų rugpjūčio 20 dienos² raportą Kauno gubernijos gubernatoriui: "Iš Papilės žydų bendruomenės ir aplinkinių gyventojų gavau pranešimą, kaltinantį Papilės kunigą Vaišvilą parapijiečių raginimu dėtis prie sukilimo, nemokėti mokesčių ir rinkliavų valstybei. Pirmosios apklausos metu šie faktai pasitvirtino, todėl dėl Vaišvilos nusizengimų įstatymams aš jau daviau neatšaukiamus nurodymus. Tai pranešdamas prašau paskirti kitą kunigą, nes po Vaišvilos arešto Papilės bažnyčia jo neturi".

1863 metų rugsėjo 14 dieną vyskupas Motiejus Valančius siunčia raštą gubernatoriui, kuriame teigia, kad paskyrė kunigą Rimačių ir

apie tai dar rugpjūčio 24 dieną pranešė Šiaulių miesto ir apskrities kariniam viršininkui.

Po metų, 1864 m. gruodžio 10 d., vyskupas vėl kreipėsi į gubernatorių:

"Maloningasis viešpatie, neseniai paleistas iš arešto buvęs Papilės bažnyčios kunigas Vaišvila, mano nuomone, neatidėlojant turi būti pervestas iš Papilės (Šiaulių apskrities) į kitą vietą, kad nenutruktų ryšiai su parapijiečiais, todėl norėčiau jį pasiųsti į Pievienų filiją (tos pačios apskrities)".

Praslinkus porai metų po Simono Daukanto mirties, Motiejus Valančius vėl kreipėsi į gubernatorių: "...Joniškio altaristą kunigą Jurgį Brillingą ir Kraklių vikarą norėčiau sukeisti vietomis. Prašyčiau pranešti, ar Jūs neprieštarausite"⁴.

Tikriausiai gubernatorius užklausė savo pavaldinį, nes 1866 metų gruodžio 10 dieną Šiaulių apskrities karinis viršininkas jam atsako: "...Turiu garbės pranešti, kad Joniškio bažnyčios vikaras Jurgis Brillingas yra gero elgesio ir politiškai patikimas. O vikaras Ignotas Vaišvila atvyko į Krakius tik spalio vidury, nors dar balandžio 20 d. raštu Nr. 2288 tai padaryti jam buvo nurodyta. Slapta jį sekti turėjo policija, bet Vaišvila šiuo metu elgiasi padoriai, kad būtų politiškai

(Nukelta į 7 psl.)